

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุป

การเกษตรสาขาปศุสัตว์ของประเทศไทยถือได้ว่าเป็นสาขาการเกษตรที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะบทบาทในด้านการเป็นอาหารบริโภค บทบาทในการยกระดับสุขภาพอนามัยของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะไก่สดแช่เย็นแช่แข็งปัจจุบันปริมาณการผลิตเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ และสามารถส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้กลับเข้าประเทศได้อีกส่วนหนึ่ง เมื่อพิจารณาถึงปริมาณการส่งออกแล้ว ไก่สดแช่เย็นแช่แข็งของไทยมีแนวโน้มที่สูงขึ้น มีการปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงแบบเดิมให้มีมาตรฐานการผลิตที่ได้มาตรฐาน และเป็นการผลิตในรูปแบบอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น ทำให้ไก่สดแช่เย็นแช่แข็งของไทยได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับในประเทศผู้นำเข้า ถึงแม้ว่าในช่วงระยะเวลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นมาจะประสบกับภาวะวิกฤติใช้หวัดนก ทำให้ปริมาณการนำเข้าของประเทศผู้นำเข้าลดลงไป แต่อย่างไรก็ตามก็ยังเป็นที่น่าเชื่อมั่นได้ว่า หลังจากวิกฤติการณ์นี้ผ่านพ้นไป ปริมาณการนำเข้าของประเทศผู้นำเข้า จะค่อย ๆ ขยับขึ้นได้ดังเดิม

เมื่อพิจารณาด้านตลาดผู้นำเข้าแล้วจะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีการส่งออกไปประเทศผู้นำเข้าบางประเทศ ถึงแม้ว่าจะเป็นปริมาณที่สูงก็ตาม การมีฐานตลาดที่แคบทำให้ประเทศไทยต้องรับกับภาวะความเสี่ยงจากการสั่งซื้อของประเทศผู้นำเข้าเป็นอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นภาวะในด้านปริมาณความต้องการ เศรษฐกิจ ค่าของเงิน รสนิยม ของประเทศผู้นำเข้านั้นๆ ดังนั้นเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงจากความผันผวนของการส่งออก ประเทศไทยควรขยายฐานตลาดให้กว้างยิ่งขึ้น ทดแทนการเร่งส่งเสริมปริมาณการส่งออกไปเพียงประเทศใดประเทศหนึ่ง

กลุ่มประเทศตะวันออกกลางก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ควรได้รับการพิจารณาเพื่อขยายฐานการตลาดไก่สดแช่เย็นแช่แข็งของไทย เนื่องจากกลุ่มประเทศนี้เป็นกลุ่มประเทศที่มีกำลังการซื้อสูง โดยที่ผ่านมามีการส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งไปยังกลุ่มประเทศนี้เพียงไม่กี่ปี และมีเพียงบางประเทศเท่านั้น เมื่อพิจารณาปริมาณการส่งออก ก็พบว่าปริมาณการส่งออกเมื่อเทียบกับผู้ส่งออกรายอื่น ๆ มีปริมาณเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาความสามารถในการแข่งขันของไก่สดแช่เย็นแช่แข็งในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง ที่เป็นผู้นำเข้ารายสำคัญ ๆ โดยได้ใช้ตัวชี้วัดเพื่อกำหนดความสามารถในการแข่งขันดังนี้ 1) ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ และ 2) การเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาด ซึ่งการศึกษาดังกล่าวได้ทำการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2540-2546

ผลจากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งฮาลาลไปยังสาธารณรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ถึงแม้ว่าปริมาณการส่งออกจะมีแนวโน้มที่ลดลงโดยตลอด แต่อย่างไรก็ตามไทยก็ยังสามารถควบคุมอัตราการลดลงได้ดีกว่าประเทศคู่แข่งรายอื่น ๆ ในตลาดเดียวกัน สำหรับในประเทศซาอุดีอาระเบีย ประเทศไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งฮาลาล และในประเทศคูเวต ประเทศไทยประเทศไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งฮาลาล

สำหรับการศึกษาการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดพบว่าในประเทศสาธารณรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ประเทศไทยได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการแข่งขัน แต่เสียประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของขนาดตลาด ในประเทศซาอุดีอาระเบียประเทศไทยได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการแข่งขัน แต่ก็เสียประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของขนาดตลาด ส่วนในประเทศคูเวต ประเทศไทยได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการแข่งขัน และได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของขนาดตลาด

6.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความสามารถในการแข่งขันของไก่สดแช่เย็นแช่แข็งฮาลาลไทยในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง เปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ในระยะเวลาที่ผ่านมาตลาดในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางเป็นกลุ่มประเทศที่ไทยมีส่วนแบ่งการตลาดค่อนข้างน้อยมาก แต่ก็ยังสามารถรักษาระดับการสูญเสียส่วนแบ่งการตลาดและเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดได้ดีกว่าประเทศคู่แข่งรายอื่น ๆ และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดได้

ในขณะที่ผลจากการศึกษายังชี้ให้เห็นว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณการนำเข้าในตลาดต่าง ๆ ไทย มีการปรับทิศทางการส่งออกได้ค่อนข้างช้า อาจจะเป็นเพราะเหตุผลเนื่องไทยยังไม่มีสัญญาณเตือนที่ดี ขาดความร่วมมือและติดตามความเคลื่อนไหวในตลาดอย่างใกล้ชิด อีกทั้งที่ผ่านมาในตลาดกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง ได้รับความสนใจและส่งเสริมจากภาครัฐบาลน้อย ภาคเอกชนจะต้องเป็นฝ่ายที่จะต้องแสวงหาข้อมูลและเจรจาการค้าเองโดยขาดการส่งเสริมและสนับสนุนจากรัฐบาล แม้ว่าในปี 2548 ที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการจัดประชุมจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมฮาลาลขึ้นในเขตจังหวัดปัตตานี แต่ด้วยสถานการณ์ทางการเมืองและความไม่สงบภายในประเทศ ทำให้โครงการนี้ยังไม่มีวี่แววเคลื่อนไหวใด ๆ เกิดขึ้น

ในด้านระบบการขนส่งสินค้า พบว่า เป็นการขนส่งสินค้าที่ขยวเดียว คือ ขนส่งสินค้าไป แต่เที่ยวกลับไม่ได้บรรทุกสินค้ากลับมา อาจจะเป็นผลทำให้ต้นทุนในการขนส่งเพิ่มขึ้น จึงขาดแรงจูงใจของภาคเอกชนที่จะขยายตลาด

และประการสุดท้าย หากพิจารณาประเด็นทางด้านนโยบายการค้าต่างประเทศแล้ว พบว่า ในตลาดทั้งสามประเทศ ได้มีการเจรจาในโครงการน้ำมันแลกออาหาร ทำให้ประเทศคู่แข่งเหล่านั้น สามารถที่จะปรับทิศทางการส่งออกให้สอดคล้องกับนโยบายการนำเข้าของไทยในแต่ละตลาดได้ดี ในขณะที่ของไทยไม่ได้มีการเจรจาใด ๆ ในเชิงมหภาค เพียงแต่มีการเข้าร่วมงานต่าง ๆ ที่ผู้จัดประเทศนั้นๆ เชิญเข้าร่วมเท่านั้น

6.3 ข้อเสนอแนะ

บทบาทการสนับสนุนจากรัฐควรจะเป็นรูปธรรมมากขึ้น ภาครัฐควรจะต้องพยายามหาทางเจรจาทางการค้าร่วมกับภาคเอกชน ร่วมการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง มีระบบเตือนภัยให้กับผู้ส่งออกอย่างทันท่วงที และ การสนับสนุนผู้ผลิตภายในประเทศในด้านภาษีการนำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ พันธุ์สัตว์ วงเงินกู้ และ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

ในด้านระบบการขนส่ง ควรมีการพิจารณาหาผู้ให้บริการขนส่งรายอื่น ๆ ที่ใช้เส้นทางเดินเรืออื่น ๆ อยู่แล้วในกรณีที่จัดส่งทางทะเล แต่อย่างไรก็ตามควรจะได้มีการศึกษาเปรียบเทียบถึงต้นทุน ค่าใช้จ่าย และผลตอบแทน ร่วมด้วยเช่นเดียวกัน

ความร่วมมือกันในรูปแบบต่างของผู้ส่งออกจะให้ผลในทิศทางที่ดี เช่น การร่วมมือกันเป็นสมาคมผู้ค้าในต่างแดน เพื่อติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหว ทำให้มีระบบเตือนภัยที่ดี รู้ทันสถานการณ์ และในขณะเดียวกันผู้ส่งออกควรจะทำตามรสนิยมของผู้บริโภคในต่างประเทศให้ทันการเปลี่ยนแปลงและในการศึกษาครั้งนี้ ได้มุ่งศึกษาและอธิบายเฉพาะไก่สดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดประเภททั้งตัวเท่านั้น ไม่ได้รวมไปถึงไก่แปรรูปประเภทอื่น ๆ ซึ่งในประเภทไก่แปรรูปอื่น ๆ ในสามตลาดดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงควรมีการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับรสนิยมของตลาดดังกล่าวต่อไปอีกระดับหนึ่ง